ČO BY MAL VEDIEŤ KAŽDÝ V PRÍPADE OHROZENIA

SLOVENSKÁ REPUBLIKA
CIVILNÁ OCHRANA

ÚLOHY CIVILNEJ OCHRANY

Civilná ochrana zahŕňa najmä tieto úlohy a opatrenia:

- **organizovanie, riadenie a vykonávanie záchranných prác, ktoré spočívajú hlavne v záchrane osôb, poskytnutí predlekárskej a lekárskej pomoci, vyslobodzovaní osôb a v odsune ranených,**
- **organizovanie a zabezpečovanie hlásnej a informačnej služby,**
- **poskytovanie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania,**
- **zabezpečovanie a vykonávanie ukrytia a evakuácie,**
- **vykonávanie protiradiačných, protichemických a protibiologických opatrení,**
- **organizovanie, riadenie a vykonávanie prípravy na civilnú ochranu,**
- **posudzovanie umiestňovania stavieb a využívania územia a dodržovania záujmov civilnej ochrany na teritóriu pri územnom a stavebnom konaní a technických parametrov zariadení civilnej ochrany,**
- **zabezpečovanie a vykonávanie edičnej, vedeckovýskumnej a vývojovej činnosti v civilnej ochrane.**

ČÍSLA TIESŇOVÉHO VOLANIA

112 Koordinačné stredisko IZS

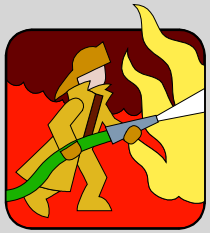

150 Hasičský a záchranný zbor

155 Záchranná zdravotná služba

158 Štátna polícia

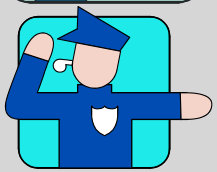

159 Mestská polícia

18 300 Horská záchranná služba

VŠEOBECNÉ ZÁSADY PRI VYŽADOVANÍ POMOCI

Ak vyžadujete pomoc v tiesni alebo pri oznamovaní správy o mimoriadnej udalosti, uveďte:

- svoje meno,
- druh udalosti (požiar, dopravná nehoda, povodeň, trestný čin ap.),
- rozsah udalosti (požiar domu, bytu, lesa, ohrozenie života viacerých osôb, zaplavenie cesty, poľa, obce, ap.),
- miesto udalosti,
- ak je na miesto udalosti sťažený prístup, uveďte spôsob prístupu, smer, odkiaľ je možné miesto udalosti dosiahnuť a druh prístupovej cesty.

Niektoré pojmy civilnej ochrany

- **Ohrozenie** je obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.
- **Mimoriadnou udalosťou** sa rozumie živelná pohroma, havária, katastrofa alebo teroristický útok.
- **Mimoriadnou situáciou** sa rozumie obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok, ktorá je vyhlásená podľa zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a počas ktorej sú vykonávané opatrenia na záchranu života, zdravia alebo majetku, na znižovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Mimoriadna situácia sa vyhlasuje a odvoláva prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov !!!

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA

Varovanie obyvateľstva je jedno z najdôležitejších opatrení civilnej ochrany. Varovanie je vykonávané varovnými signálmi uskutočňovanými prostredníctvom sirén. Varovné signály sú následne dopĺňané hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Ak zaznie varovný signál:

- **vznikla mimoriadna udalosť,**
- **podľa tónu signálu a dĺžky jeho trvania zistite, pred čím vás varuje,**
- **počúvajte následnú hovorenú informáciu vysielanú rozhlasom, televíziou alebo hlásením obecného (mestského) rozhlasu.**

VAROVNÉ SIGNÁLY
A SIGNÁL KONIEC OHROZENIA

Varovný signál VŠEOBECNÉ OHROZENIE

sa vyhlasuje dvojminútovým kolísavým tónom sirén a následne je doplnený slovnou – hovorenou informáciou o podrobnostiach a charaktere ohrozenia. Počas vojnového stavu a počas vojny sa ním vyhlasuje aj ohrozenie v prípade možného vzdušného napadnutia územia štátu

Varovný signál OHROZENIE VODOU
sa vyhlasuje šesťminútovým stálym tónom sirén a následne je doplnený slovnou informáciou

KONIEC OHROZENIA
dvojminútový stály tón sirén bez opakovania

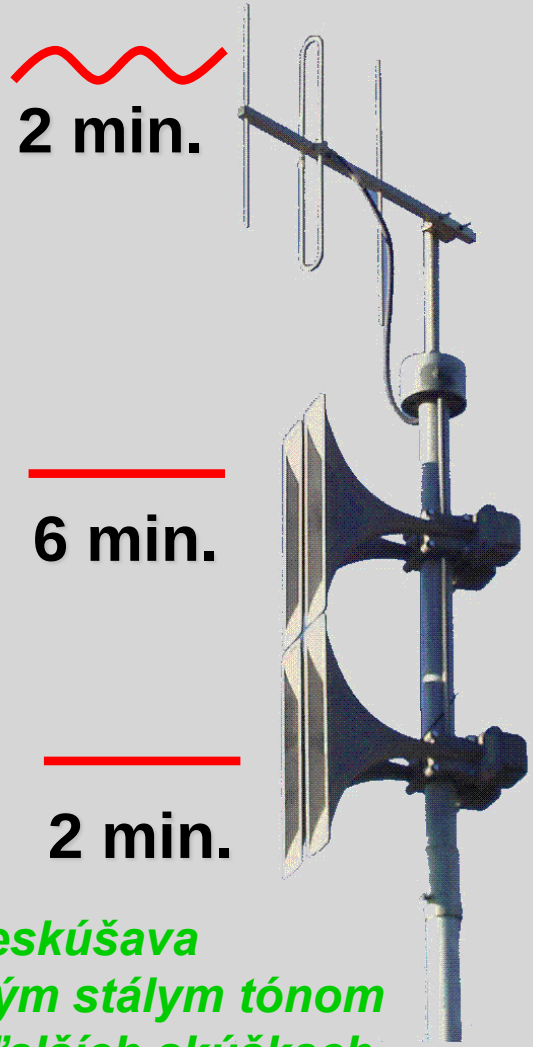

Vždy druhý piatok v mesiaci sa o 12.00 hod. preskúšava prevádzkyschopnosť systémov varovania dvojminútovým stálym tónom sirén. O pravidelnom preskúšaní funkčnosti sirén a o ďalších skúškach mimo tohto termínu informujú rozhlas, televízia a tlač !

KEĎ ZAZNIE VAROVNÝ SIGNÁL SIRÉNY

pri pobyte v budove

- zostaňte vo vnútri, prípadne sa ukryte v úkryte (ak je dostupný),
- vytvorte izolovaný uzavretý priestor - uzavrite a utesnite okná, dvere, vetráky, odstavte klimatizáciu,
- pripravte si improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,
- zapnite rozhlas, televíziu a sledujte vysielanie,
- riaďte sa podľa vysielaných pokynov, nepodceňujte riziko,
- pripravte si evakuačnú batožinu,
- telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky,
- poskytnite pomoc chorým, postihnutým osobám, osobám neschopným pohybu, starším osobám, postarajte sa o deti bez dozoru,
- zachovávajte rozvahu a pokoj,
- budovu opustite len na pokyn.

pri pobyte mimo budovu

- **zachovajte rozvahu, zorientujte sa podľa situácie a rozhodnite sa pre opustenie priestoru ohrozeného nebezpečnou chemickou látkou,**
- **vaše rozhodnutie je závislé od smeru vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a vašej polohy; ak sa nachádzate v smere vetra a ste v časovej tiesni, okamžite vyhľadajte ukrytie v budovách a postupujte ako pri pobyte v budove.**

Postup manipulácie s podozrivou zásielkou

- **Netriasť so zásielkou, neotvárať a nevyberať obsah.**
- **Vložiť zásielku do plastového vrecka alebo iného vhodného uzatvárateľného obalu, prípadne zakryť.**

- Pri vysypaní obsahu tento neutierať (nevíriť), ale okamžite zakryť fóliou, papierom, smetným košom ap. a už neodkrývať.
- Ak sa prášok dostal na odev, tento vyzliecť a ďalej s ním manipulovať podobne ako s podozrivou zásielkou.
- Upozorniť nadriadeného o udalosti a nahlásiť ju na tiesňovú linku 112, 158, 150.
- Opustiť miestnosť, vypnúť ventiláciu, uzatvoriť okná a dvere, zabrániť vstupu do miestnosti iným osobám.
- Označiť miestnosť oznamom POZOR, PODOZRIVÁ ZÁSIELKA ! NEVSTUPOVAŤ !
- Umyť si ruky mydlom a vlažnou vodou, pri kontaminácii odevu odporúčame osprchovať sa od hlavy nadol.
- Vypracovať zoznam osôb, ktoré prišli do styku so zásielkou, prípadne boli v rovnakej miestnosti a tento odovzdať veliteľovi zásahu.
- Po príchode zasahujúcich jednotiek správať sa podľa pokynov veliteľa zásahu.

Identifikačné znaky podozrivej zásielky

- Veľa známok na obálke.
- Neznámy odosielateľ.
- Nesprávne napísaná adresa, nesprávne tituly a oslovenie adresáta.
- Uvedené tituly, ale žiadne meno a priezvisko.
- Gramatické chyby, neuvedená spiatočná adresa.
- Olejové alebo farebné škvrny, podozrivý zápach.
- Vyššia hmotnosť listu.
- Tvarovo nesúmerná alebo nerovná obálka, vyčnievajúce drôty alebo kovové fólie.
- Veľa zabezpečovacieho materiálu, ako lepiace pásky, nálepky ap.
- Veľa nápisov a označení, farebne a tvarovo pútavých nálepiek s textom alebo obrázkami.
- Označenie na obálke ako „dôverné“, „do vlastných rúk“ alebo „osobné“.
- Odlišné miesto odoslania na spätnej adrese od miesta odoslania na pošte.

Podozrivé materiály a zásielky sa vo väčšine prípadov vyznačujú kombináciou viacerých identifikačných znakov.

AKO SA SPRÁVAŤ PRI DOPRAVNEJ NEHODE VOZIDLA PREPRAVUJÚCEHO NEBEZPEČNÚ LÁTKU

VŽDY PLATÍ !!!

- ochranná maska a akákoľvek náhrada, slúži iba na únik z ohrozeného priestoru.
- nebezpečná látka sa pri úniku šíri v smere vetra.
- únik z ohrozeného priestoru voľte kolmo na smer vetra.

Ak ste účastníkom dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úniku nebezpečnej látky:

- odstavte vozidlo, podľa možností mimo dosah pôsobenia nebezpečnej látky tak, aby zostala zachovaná priepustnosť komunikácie pre príchod záchranných zložiek,
- ak ste sa neočakávane ocitli v dosahu pôsobenia nebezpečnej látky, zastavte motor vozidla a urýchlene opustite kontaminovaný priestor, chráňte si dýchacie cesty vreckovkou,
- bez ohrozenia vlastného života zistite, čo sa stalo, v žiadnom prípade sa nepribližujte k havarovanému dopravnému prostriedku,
- oznámte nehodu hasičskej a záchrannej službe, zdravotnej záchrannej službe alebo polícii,
- nedotýkajte sa nebezpečnej látky ani predmetov, ktoré by mohli byť ňou kontaminované,
- po príchode záchranných zložiek sa riaďte pokynmi veliteľa zásahu alebo polície.

Evakuácia z oblasti ohrozenia

PREPRAVA NEBEZPEČNÝCH LÁTOK - OZNAČOVANIE VOZIDIEL

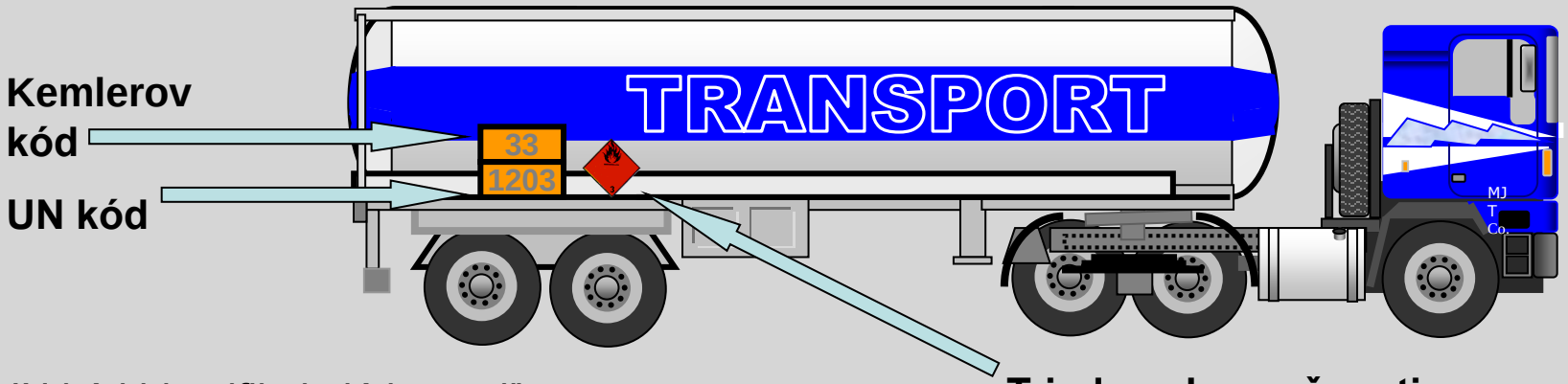

UN kód identifikuje látku podľa medzinárodných dohôd o preprave NL

Trieda nebezpečnosti

- výbušné látky
- stlačené plyny
- horľavé kvapaliny
- horľavé pevné látky
- samozápalné látky
- látky vyvíjajúce plyny
- jedovaté látky
- infekčné látky
- rádioaktívne látky
- žieraviny

Význam čísiel Kemlerovho kódu

2 - vytváranie plynov tlakom alebo chemickou reakciou

3 - horľavosť kvapalín (pár) a plynov alebo kvapalín

4 - horľavosť tuhých látok

5 - oxidujúci (horenie podporujúci) účinok

6 - jedovatosť alebo nebezpečenstvo infekcie

7 - rádioaktivita

8 - žieravosť (korozívnosť)

9 - nebezpečenstvo prudkej spontánnej reakcie

AKO SA SPRÁVAŤ PRI POVODNIACH A ZÁPLAVÁCH

O povodniach a záplavách hovoríme vtedy, keď sa zvýšia hladiny vodných tokov, voda vystúpi zo svojich korýt a zaplaví priľahlé územie.

PRED OHROZENÍM POVODŇAMI A ZÁPLAVAMI

- vytipujte si bezpečné miesto, ktoré nebude zaplavené vodou,
- hodnotné veci zo suterénov, prízemných priestorov a garáží umiestnite do vyššieho poschodia,
- pripravte si vrecia s pieskom na utesnenie nízko položených dverí a okien,
- pripravte si trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
- ak ste vlastníkom osobného automobilu, pripravte ho na použitie,
- pripravte sa na evakuáciu osôb, zvierat,
- upevnite veci, ktoré by mohla odniesť voda,
- pripravte si evakuačnú batožinu.

V OBDOBÍ POVODNÍ A ZÁPLAV

- opustite ohrozený priestor,
- zbytočne netelefonujte, len v prípade tiesňového volania,
- v prípade vyhlásenia evakuácie dodržujte zásady pre opustenie ohrozeného priestoru, rešpektujte pokyny členov evakuačnej komisie,
- v prípade časovej tiesne sa okamžite presuňte na vytipované miesto, ktoré nebude zaplavené vodou,
- nešírte paniku a nerozširujte neoverené správy.

PO POVODNIACH A ZÁPLAVÁCH

- nechajte si skontrolovať stav obydlia (statická narušenosť, obývateľnosť), rozvody energií (plyn, elektrická energia), stav kanalizácie a rozvod vody.
- zabezpečte likvidáciu uhynutých zvierat, poškodených potravín, poľnohospodárskych plodín zasiahnutých vodou - riaďte sa pokynmi hygienika.
- informujte sa o miestach humanitárnej pomoci.
- kontaktujte príslušné poisťovne ohľadom náhrady škôd, prípadne obec alebo mesto.

AKO SA SPRÁVAŤ PRI EVAKUÁCII

V prípade, ak musíte rýchlo opustiť priestor ohrozenia alebo sa nachádzate v uzatvorených priestoroch, vykonajte nasledovné opatrenia:

- **uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny,**
- **pripravte si a vezmite so sebou najnutnejšie veci (doklady, cenné veci malých rozmerov, lieky a pod.), uzamknite byt,**
- **presvedčte sa, či vaši susedia vedia o vzniknutej situácii,**
- **v prípade, ak sa vo vašom okolí nachádzajú deti bez dozoru, starí alebo nevládni ľudia – pomôžte im,**
- **dodržujte pokyny osôb a príslušných orgánov, ktoré zabezpečujú evakuáciu,**
- **použite prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest a povrchu tela,**
- **priestor opúšťajte najkratšou cestou, podľa možností kolmo na smer vetra,**
- **vždy zachovávajte rozvahu!**

EVAKUAČNÁ BATOŽINA

- osobné doklady, dôležité dokumenty, peniaze, cennosti malých rozmerov,
- osobné lieky, vitamíny a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
- základné trvanlivé potraviny a nápoje v nepriepustných obaloch na 2-3 dni,
- predmety osobnej hygieny a dennej potreby,
- náhradná bielizeň, odev, obuv, nepremokavý plášť,
- prikrývka, spací vak,
- vrecková lampa, sviečka a zápalky,
- ďalšie nevyhnutné osobné veci podľa potreby a uváženia (mobilný telefón),
- pre deti nezabudnite pribaliť hračku.

Odporúčaná hmotnosť evakuačnej batožiny:
do 25 kg pre deti a do 50 kg pre dospelých

Panadol
Proti bolesti a horečce
Nedráždí žaludek
Potahované tablety
VERAL
GEL 55 g
Pasta s rybím olejem
Olynth

Budiš

NIVEA

HUSKY

Signal
WHITE
system
VISIBLE RESULTS IN 2 WEEKS

ÚKRYTOVÁ BATOŽINA

- obdobne ako evakuačná -

Odporúčaná hmotnosť evakuačnej batožiny:

do 10 kg pre deti a do 15 kg pre dospelých

Zoznam vecí, ktoré je zakázané brať do úkrytu:

- **zbrane všetkého druhu,**
- **alkohol a iné návykové látky,**
- **zapáchajúce a ľahko zápalné látky,**
- **objemné predmety, kočíky, periny ap.,**
- **domáce zvieratá, psy, mačky a iné,**
- **zapaľovače, cigarety, ponorné variče,**
- **jedlá podliehajúce rýchlemu znehodnoteniu.**

AKO SA SPRÁVAŤ V ÚKRYTE

- **správajte sa zodpovedne a riaďte sa úkrytovým poriadkom, dbajte na pokyny obsluhy úkrytu,**
- **neplytvajte vodou a potravinami,**
- **udržujte čistotu a poriadok,**
- **chovajte sa pokojne, vzájomne si pomáhajte,**
- **nefajčite, nepoužívajte otvorený oheň a elektrické spotrebiče.**

IMPROVIZOVANÁ OCHRANA DÝCHACÍCH CIEST A POVRCHU TELA

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sú určené na ochranu dýchacích ciest a očí, ak neboli vydané ochranné masky a prostriedky na ochranu povrchu tela.

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sa používajú najmä pri:

- **presune osôb do úkrytov,**
- **úniku z priestoru zamoreného nebezpečnou látkou,**
- **prekonávaní zamoreného priestoru,**
- **evakuácii obyvateľstva.**

Ochrana hlavy

Odporúča sa použiť čiapky, šatky, šály, cez ktoré je vhodné natiahnuť kapucňu, prípadne nasadiť ochrannú prilbu (najlepšie cyklistickú, pracovnú, lyžiarsku a podobne). Najvhodnejším spôsobom ochrany úst a nosa je prekrytie týchto častí kusom flanelovej tkaniny alebo froté uterákom mierne navlhčeným vo vode, vodnom roztoku sódy alebo kyseliny citrónovej. Oči chránime okuliarmi uzavretého typu (potápačské, plavecké, lyžiarske a podobne). Vetracie prieduchy na okuliaroch prelepíme lepiacou páskou.

Ochrana trupu

Všeobecne platí zásada, že každý druh odevu poskytuje určitú mieru ochrany, pričom väčší počet vrstiev zvyšuje koeficient ochrany. Na ochranu môžete použiť dlhé zimné kabáty, bundy, nohavice, kombinézy, šuštiakové športové súpravy. Použité ochranné odevy je nutné dostatočne utesniť na krku, rukávoch a nohaviciach. Netesnené zapínanie a rôzne nežiadúce trhliny v odeve je nutné prelepiť lepiacou páskou. Ku všetkým ochranným odevom je vhodné použiť nepremokavý plášť (napr. plášť do dažďa) alebo plachtu prehodenú cez hlavu.

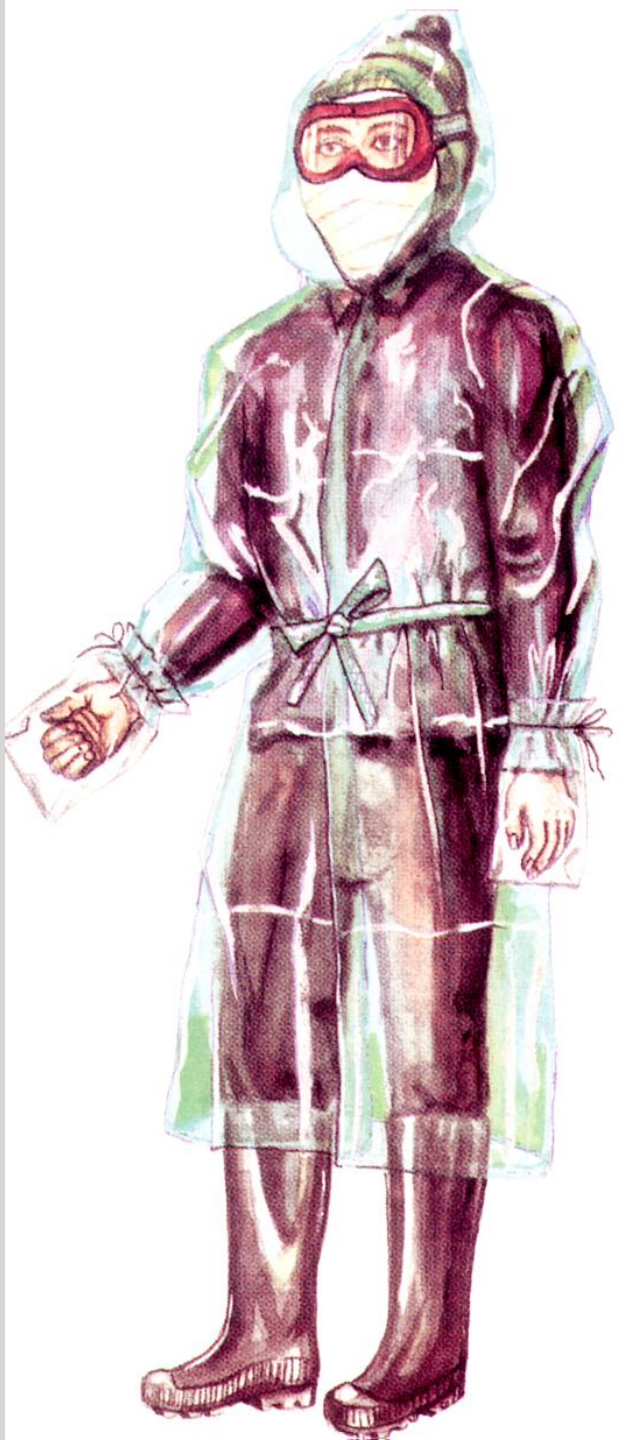

Ochrana rúk a nôh

Veľmi dobrým ochranným prostriedkom rúk sú gumené rukavice. Pre ochranu nôh sú najvhodnejšie gumené a kožené čižmy, kožené vysoké topánky. Pri použití nízkych topánok je vhodné zhotoviť si návleky z igelitových vrecúšok alebo tašiek.

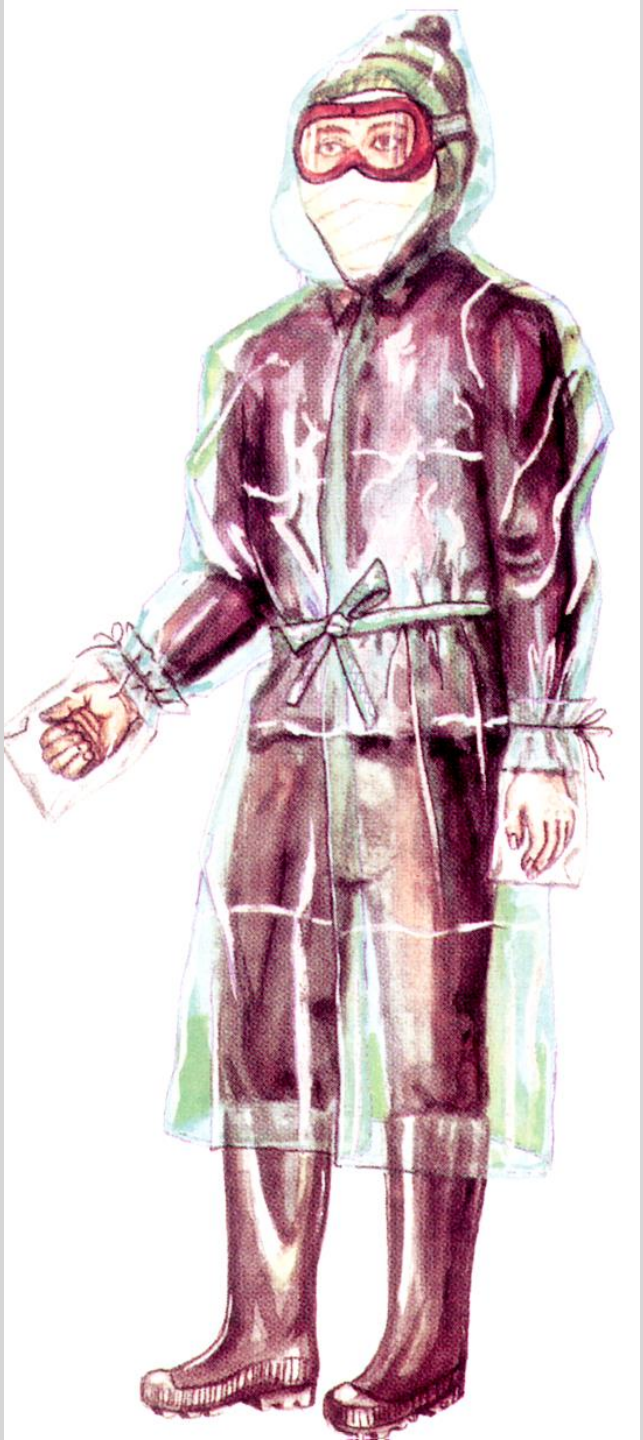

Pri použití improvizovanej ochrany je potrebné dodržiavať nasledujúce zásady:

- **celý povrch tela musí byť zakrytý,**
- **všetky ochranné prostriedky je nutné čo najlepšie utesniť,**
- **na dosiahnutie vyšších ochranných účinkov kombinujte viac ochranných prostriedkov alebo použite odev v niekoľkých vrstvách.**